

# AUGSTAS DABAS VĒRTĪBAS ZEMKOPIĒBA



Zālāju, lauksaimniecības kultūru un ainavas elementu mozaika.



Akmeņu krāvumi un krūmu puduri lauku ainavā ir nozīmīgas dzīvotnes dažādām savvaļas sugām.



Ekstensīvi apsaimniekotās aramzēmēs līdzās labībai vienmēr atrodas vieta arī citiem augiem.



Mazais ērglis ir viens no lauku-mežu mozaikas simboliem.

## KAS IR AUGSTAS DABAS VĒRTĪBAS ZEMKOPIĒBA

Augstas dabas vērtības zemkopības (ADVZ) jēdziens Eiropā izveidojies 1990to gadu sākumā, apjaušot, ka lauku ainavas bioloģiskās daudzveidības pastāvēšana ir atkarīga no tā vai nākotnē pietiekami plaši saglabāsies zemas intensitātes zemkopība. Parasti dabas aizsardzības centrālais rūpju objekts ir īpaši aizsargājami biotopi vai sugas, taču ADVZ koncepcijā lielu uzmanību pievērš arī pašai zemkopībai, kas šīs dabas vērtības uztur. Bieži vien ADVZ ir tiešs turpinājums senai tradicionālajai zemkopībai, kas ir kultūrvēsturiska vērtība pati par sevi. Taču svarīga ir arī modernāku ADVZ veidu attīstīšana, lai dabai draudzīga saimniekošana būtu dzīvotspējīga mūsdienu pasaulē.

Lai zemnieka saimniekošanu atzītu par ADVZ, tai jāatbilst divām galvenajām pazīmēm:

- 1) saimniekošana notiek uz bioloģiskās daudzveidības rādītāju izpratnē augstas dabas vērtības zemes,
- 2) saimniekošana notiek ekstensīvi – bez ķīmikālijām, bez videi kaitīgām lielražošanas tehnoloģijām, u.tml.

## ADV ZEMKOPIĒBA UN LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

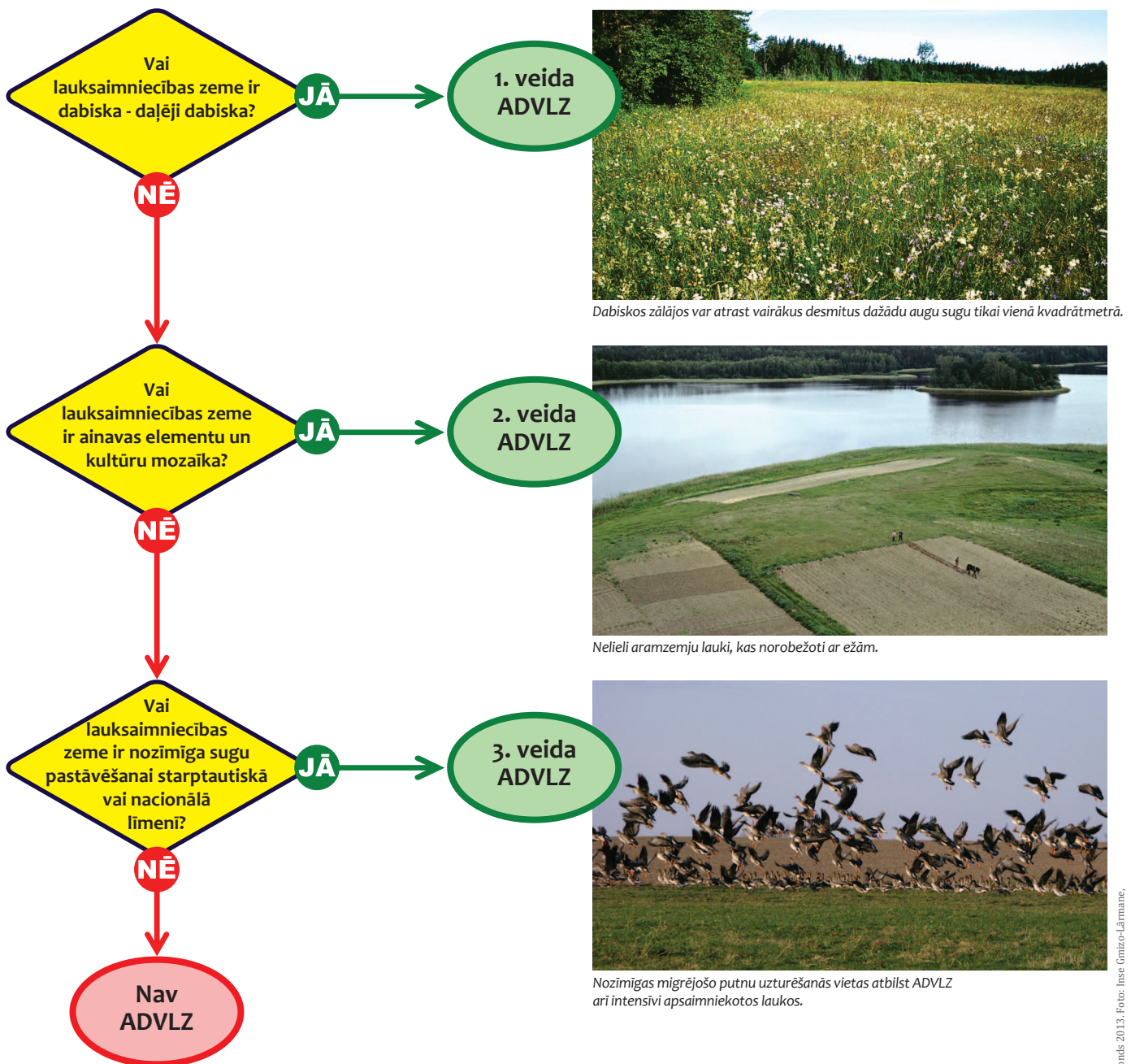
ADV zemkopības koncepcija ir iestrādāta politiskos dokumentos – būtiskākais no tiem ir Lauku attīstības programma (LAP). Veicot LAP novērtējumu, bioloģiskās daudzveidības griezumā tiek prasīts pievērst uzmanību divām lietām: viena no tām ir Lauku putnu indekss, bet otra ir ADV lauksaimniecības zemes. Saskaņā ar speciālām vadlīnijām ir jāseko līdzi bioloģiskās daudzveidības stāvoklim ADVLZ un jāanalizē, kas notiek ar šīs zemes uzturošo ADV zemkopību, jādod priekšlikumi stāvokļa uzlabošanai. Daļā ES valstu šis process ir tikko iesācies, bet ir arī valstis, kas jau precīzi uzkartējušas savas ADV lauksaimniecības zemes, labi pārzina ADV zemkopības situāciju un cenšas ar LAP pasākumiem tai mērķtiecīgi palīdzēt.

Latvijā LAP atbalstu pagaidām saņem daļa no pirmā veida (skat. shēmu 2.lpp) ADVLZ – t.s. «Bioloģiski vērtīgie zālāji». Pārējiem ADVLZ veidiem tieša atbalsta nav, taču netiešā veidā mozaikveida ainavas veidošanas veicina apakšpasākums «Buferjoslu ierīkošana» un pozitīva ietekme ir arī pasākumam «Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība», ja tas pārsedzas ar kādu no ADVLZ veidiem.

## KAS IR AUGSTAS DABAS VĒRTĪBAS LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMES?

Augstas dabas vērtības lauksaimniecības zemes (ADVLZ) ir dabiskie zālāji, seni augļudārzi un lauku ainavas, kas bagātas ar dažādiem bioloģisko daudzveidību veicinošiem elementiem – akmeņu krāvuņiem, koku un krūmu puduriem, neuzartām ežām, nelielām mitrainēm, daudzveidīgām lauksaimniecības kultūrām u.tml.. Senā zemkopība iesniedz arī mežmalās un mežā, īpaši ganības, veidojot sugām bagātu parkveidīgu mežu-lauku pāreju. ADVLZ nodala trīs paveidus:

- 1) dabiskas vai daļēji dabiskas zemes,
- 2) zemā intensitātē apsaimniekotu lauksaimniecības kultūru un lauku ainavas elementu mozaika,
- 3) zemes, kas neatbilst pirmajiem diviem veidiem, bet ir īpaši nozīmīgas apdraudētām sugām vai uztur kādas sugas Eiropas vai pasaules populācijas lielu īpatsvaru – piemēram, migrējošo putnu atpūtas vietas aramzemes.



### Kontakti

Latvijas Dabas fonds  
 Dzirnavu iela 73-2 (3. stāvā)  
 Rīga, LV-1011  
 Tālr.: 67830999  
 Fakss: 67830291  
 E-pasts: ldf@ldf.lv